

22 stycznia 1971 roku stanęła Stocznia im. Warskiego w Szczecinie. Zastrajkowali stoczniowcy rozgoryczeni niedotrzymaniem obietnic o obniżce cen oraz kłamliwymi i cenzurowanymi relacjami prasowymi o Grudniu '70.

Na czele strajku stanął Edward Bałuka a w składzie komitetu strajkowego był m.in. Stefan Jurczyk, lider szczecińskiego strajku z 1980 r. Strajk był kontynuacją dramatycznego i krwawego szczecińskiego Grudnia '70.

17 i 18 grudnia 1970 r. pod gmachem KW PZPR, komendą MO oraz stoczniowymi bramami od kul wojska i milicji padło 16 osób, wielu zostało rannych. Od 18 grudnia 1970 r. zaczął się w stoczni strajk okupacyjny. Protestujący wysunęli 21 postulatów, m.in. rozwiązania CRZZ i utworzenia niezależnych od PZPR związków zawodowych, obniżenia cen żywności, ukarania odpowiedzialnych za masakrę. Strajkujący wysłali swoich emisariuszy do innych miast, by przekazali prawdę o szczecińskim proteście, m.in. do zakładów przemysłu lniarskiego i bawełnianego w Żyrardowie i Łodzi.

Grudzień 1970 r. w Szczecinie

22 stycznia 1971 stoczniowcy ponownie podjęli strajk. Stocznia została otoczona kordonem milicji i wojska. Kanały portowe i Odrę patrolowały kanonierki 8. Flotylli Obrony Wybrzeża ze Świnoujścia. Nad miastem rozrzucały z helikopterów ulotki o działaniach „rewizjonistów niemieckich i zagrożeniu granicy na Odrze i Nysie”.

24 stycznia 1971 do Szczecina przybył Edward Gierek, nowy I sekretarz KZ PZPR. Nazajutrz po rozmowach z reprezentantami protestujących doszło do zakończenia strajku. Podwyżki

cen żywności nie odwołano.

Dopiero po proteście łódzkich włókniarek z lutego 1971 r. w wystąpieniu 15 lutego 1971 r. premier Piotr Jaroszewicz oznajmił o decyzji KC PZPR i rządu o wycofaniu się z grudniowej podwyżki cen z dniem 1 marca 1971 r. Kończył się Grudzień '70.

Zanim, pochodzący z Podkarpacia, Edmund Bałuka zamieszkał w Szczecinie w 1957 roku pracował m.in. w Polskich Linii Oceanicznych, Przedsiębiorstwie Rybackim Arka w Gdyni, w Porcie Gdynia.

W 1956 r. za próbę ucieczki na Zachód skazany na rok więzienia ("W dniu 22.10.1956 r. w rejonie Łysej Polany pow. Nowy Targ nielegalnie przekroczył granicę Państwa Polskiego do Czechosłowacji przenosząc swój dowód osobisty i książeczkę wojskową. Dnia 25.10.1956 r. został zatrzymany w Bratysławie przez władze czeskie, a następnie przekazany do Polski". 5.02.1957 skazany przez Sąd Powiatowy w Katowicach na karę 14 miesięcy pozbawienia wolności. Akta w Wydziale „C” KW MO w Katowicach).

W latach 1958-1972 był ślusarzem, a następnie dźwigowym w Stoczni Szczecińskiej im. Adolfa Warskiego. Od 18 do 22 grudnia 1970 r. był uczestnikiem strajku okupacyjnego w Stoczni Szczecińskiej, a od 20 grudnia 1970 r. członkiem Ogólnomiejskiego Komitetu Strajkowego.

Od 1971 r. był sekretarzem Rady Zakładowej Związku Zawodowego Metalowców w Stoczni. Jako delegat na VII Kongres CRZZ w Warszawie jedyny głosował przeciwko statutowi, który potwierdzał faktyczną podległość związków zawodowych wobec PZPR.

1 maja 1971 r. był współorganizatorem wyprowadzenia z oficjalnego pochodu 2 tysięcy osób w „czarnym marszu” z żądaniem ukarania winnych zbrodni Grudnia '70.

2 marca 1973 r. wypłynął na pokładzie m/s Siekierki i opuścił statek w Las Palmas. Przebywał na emigracji w Hiszpanii, Grecji, Belgii, Wlk. Brytanii, Francji, aktywny politycznie, uczestnik m.in. 29 czerwca 1976 r. wiecu w Paryżu Komitetu Solidarności z Robotnikami Polskimi przeciwko represjom w Europie Wschodniej.

Współpracownik emigracyjnej PPS, a we Francji był w kontakcie z trockistowską grupą OCI (Organisation Communiste Internationale), autor artykułów społeczno-politycznych, uczestnik konferencji prasowej z opozycjonistami czechosłowackimi i rumuńskimi w obronie Władimira Klebanowa (który w lutym 1978 r. próbował w Donbasie zakładać wolne związki zawodowe, współorganizator kampanii w obronie działacza WZZ Edmunda Zadrożyńskiego,

skazanego na 3 lata więzienia).

Od 1971 rozpracowywany przez SB w ramach SOR kryptonimy „Aktywni”, „Szerszeń”, „Kuglarze”, a w latach 1985-89 przez Departament I MSW w ramach sprawy krypt. „Bak”. Od kwietnia 1981 r. w Polsce na fałszywym francuskim paszporcie. Po 13 grudnia 1981 r. internowany w ośrodkach odosobnienia w Goleniowie i w Wierzchowie, 30 czerwca 1983 r. skazany na 5 lat więzienia i osadzony w ZK w Barczewie. Zwolniony na mocy amnestii wiosną 1985 r. wyjechał do Francji. Od 1989 r. ponownie w Polsce. W 2006 odmówił przyjęcia Krzyża Oficerskiego Orderu Odrodzenia Polski.

Edmund Bałuka, jeden z przywódców strajków w 1970 i 1971 roku w Szczecinie zmarł 8 stycznia 2015 roku. Został pochowany na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie, wśród grobów ofiar masakry Grudnia 1970 r.

ASG